

SZENTES és VIDÉKE

POLITIKAI LAP

A CSONGRÁDVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

MEGJELEN vasárnap és csütörtökön :
Előfizetési ár :
Negyedévre 2 K. 50 f. Félévre 5 K. Egész évre 10 K.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Görög-udvar,
hová a kéziratok címzendők,

Hirdetéseket és nyitftéri közleménye: s
a kiadóhivatal
méréselőlt áron számít fel

Halaszthatatlan reformok.

Iskolát a népnek! Az állam nagy bölcsen gondoskodott ugyan a tankötelezettség általánosságáról, de nem gondoskodott kellő számú iskoláról. Egy félmillió gyermek számára nincsen iskola. Egy közeli év statisztikája szerint a 3.125.000 tanköteles gyermek közül nem iratkozott be, — mert nem volt iskola — 655.000 gyermek. Az összes iskolákba járt 2.462.000 tanuló, egy-egy iskolára tehát esett 140 tanuló. Ami oly óriási elmaradottság és oly foku kulturbaj, melyet csak akkor fogh atunk fel, ha a mi statisztikánkat összehasonlítjuk a külföldi államokéval. Így amíg nálunk egy iskolára 146 tanuló esik, Finnországban csak 41, Olaszországban 62, Franciaországban 64, Bulgáriában 112.

Meg kell szabadítani az iskolákat a politikai és felekezeti befolyásoktól, hogy legyen az tisztán, a népművelés temploma.

Államosítani kell a rettenetes közegészségügyi szolgálatot, társadalmi és szociális eszközökkel kell gyógyítani az országos köznyomort, mert a statisztikai adatok megdöbbentő színekben tüntetik fel az ország közegészségügyi viszonyait s az az elsomorító, s azért van a sürgős beavatkozásra szükség, mert a halandóság sokszorosan pusztít épp a proletáriátus között, a ny mортanyákon. Micsoda adatok például a következők? Magyarországon 1906-ban, 646 ezer gyermek született, de ebből 12 ezer holtan jött a világra s a sivatag kulturájú Oroszországot kivéve, nincs állam Európában, ahol akkora volna az egy éven alóli gyermekhalandóság, mint nálunk.

Meg kell találni azokat a higiénikus módszereket, melyek megtanítják élni a tömegembert. Okos szociális tudnivalókról kell felvilágosítani a fogékony gyermek lelkét, oly ismerekkel kell ellátni, melyekből megéri, hogy miképp lakják, ruházkodják s hogy miképp kimélje életerőit. Magyarország a legtüdőveszesebb ország az egész földön. ahol 100.000 lakosra 384 tüdővészben elhunyt esik a lakásviszonyok miatt főképp. A művelődés és kultura leszállítja a tömegnyomort és halandóságot, mert megtanítja okos és gyakorlatias védekezésre a tömegeket.

A kórház-ügy nyomorúságos vol-

tát eléggé igazolja az, hogy negyven-ezeren felül vannak hülyék, örültek, közveszélyes elmezavarodottak az országban kórházi ápolás nélkül.

Reformra szorul az igazságügy, mely ma a szegényember részéről hozzáférhetetlen a rendkívüli ügyvédek képviselői költségek miatt. Jogállomok mintája szerint szervezendők volnának a polgári perekhez is a közvéddői állások, vagy pedig a közgazgatást kellene e tekintetben sokkal tágabb autonómiával ruházni fel s ki kellene terjeszteni jogkörét különösen a munkás, a kisbirtokos, kisiparos és kereskedő szociális ténykedéseiből előforduló meghatározott értéki jogviták eldöntésére.

Csakhogy előbb maga a közigazgatás is komoly és radikális megszerzésre szorul s hogy az egységes, nagy, centrálisan igazgatott, vidéki kiskirályok, vármegyeyei és törvényhatósági városi kánok és dsingiskánok pressziója alól kivett modern állami közigazgatás, junktimban oldva meg a választói törvényekkel, a legtökéletesebb, a legegyszerűsebb, leggyorsabb, legolcsóbb, legtisztább adminisztrációvá volna kiképezhető. Ez bizonyítható tény, szemben azon hársányan rikoltó Tarjagos Illésekkel, kik az ő korrupt, patriarchális autonómiájukat féltik az állam omnipotenciájától.

Nem e cikk keretébe tartozik e kérdés megfejítése és megokolása s tisztán csak azért tértem ki rá nagy vonásokban, mert a közigazgatás rendezésének ügye, erősen belejátszik a jövő politikai életébe s e kérdéssel foglalkozni kell, mert a közigazgatás az egész vonalon beteg. Ne tessék félni attól a centrális állami közigazgatástól mert nem is olyan veszedelmes az a municipális érdekre, feltéve azonban, hogy a tisztviselőiknek megadjuk az anyagi erkölcsi függetlenséget. A ma közigazgatásának tisztikara nem független. Gyalázatosan van fizetve, szinte évtizedek óta egy a fizetése s az a szerény külön állami dotáció, melyben most részesedik még mindig aránytalan a horribilis megdrágult megélhetési viszonyok között s a rosszul fizetett, az utolsó segéd- és anyakönyvvezetőnél is gyatrább anyagi helyzetben élő nyomorult gépember, energiatlan és korruptságra hajlandó. Biztosítsuk csak annak a kellően kvalifikált, tisztességes s legalább is az állami mértékkel dotált közigazgatási tisztviselőnek, vagyoni helyzete rendezettsége

mellé a politikai, az államhatalomtól való függetlenséget is, — azonnal nem lesz olyan hajmeresztően féltelmes az állami közigazgatás, Modern képzettségű, az egyéni tisztességükre és karakterükre féltékeny jógász elemek tudolni fognak a megfelelő kenyer után s miután megszűnik az államtól való függési viszonya, lesz erélye, bátorsága, tekintélye, tudása, műveltsége, szabadsága és függetlensége, hogy határozatait, tisztrendelkezéseit a jog, törvény és igazság szellemében hozza meg.

Egy fontos közegészségügyi dolog.

Gondoskodjunk egyszer már a szegény szentesi tanyai asszonyokról, a kik fukat és leányukat szünek a hazának. Ebben a legnevesebb nőhivatásban ezeknek is szükségük van a tudós asszony segítségére. Nohit ilyen tudós asszonyokat, köznyelven bábakat, alkalmazott a Város a külföldön is. Ez időszertint őt bába működtik a szentesi külterületen. Nem sok, de nem is épen kevés. Amár hogy több is elkelne.

A város a külterületi szülésznőknek ad olyan, — a milyen díjazást!

De nem a díjazason fordul meg a dolog, hanem azon, hogy két külterületi szülésznő pénzért sem kapott a tanyák közt lakás. A másik háromnak az a szerencséje, hogy a saját tanyáján lakik, dehat nem minden szülésznőnek lehet — különösen a külterületen — saját háza vagy lakasa. Mint-hogy pedig a külterületi babának is kell valahol lakni, mert az Isten szabad ege alatt nem húzhatja meg magát, közérdekből a városnak kell arról gondoskodni, hogy nekik is tisztességes lakásuk legyen.

Megköveteli ezt első sorban Szentes város közszaporodási és közegészségügyi érdeke, megköveteli az államérdek s megköveteli a humanizmus.

A hajlék nélkül lévő két szegény bába nem panaszkodik. Ők csak kérnek. Sőt a saját jószántukból jelajjalnak nevetéses fizetésükből évi 80—80 koronát annak ellenében, hogy építtessen a város részükre egy szoba, egy konyha és egy kamrából álló lakást, csak hogy meghúzhassák magukat valahol s tudják a szülészek, hogy kritikus pillanatban hová forduljanak. Egyelőre erre a két szülésznő lak felépítésére van szükség, bár közegészségügyi követelmények parancsolólag megkívánják hogy a többi szülésznőknek is habortíthatlan otthona legyen.

Ezt a fontos kérdést a város közegészségügyi bizottsága a napokban tárgyalta s Dr. László Vilmos városi főorvos előadása, alapján a következő jelentést terjeszti a tanács, illetve a közgyűlés elé:

Szentes város közegészségügyi bizottsága a főváros javaslatát magáévá teszi, s javasolja Szentes város közgyűlésének, hogy egyelőre építse fel a két szülészőni lakást és pedig a belső cseri és kajáni baba részére kajánon, a műút mellett, Vecseri Lajos földéből véve meg 2 koronájával 200 négyzetgeleni; és kis és nagytökeiszulészőni részére pedig Kistökén az ottani szomszéd birtokosról vásároljon meg másfél koronájával négyzetgelenként szintén 200 négyzetgööl területet, mely egy szoba egy konyha egy kamrából továbbá tüzevalós és sertésólból áll. Ez a kerítés költségeit is hozzászámítva, 4400 koronába kerül. Adja ki azon lakásokat: 100—100 korona évi bérért a szülészőniknek. Megkeresendő lenne a főispán és Csongrád vármegye közigazgatási bizottsága, hogy figyelembe véve a helyviszonyokat s támaszkodva az 1908. évi XXXVIII. t. c. 30-ik szakaszára, tegyen előterjesztést, hogy a szentesi külterületi 5 szülészőni fejenként 100—100 korona személyi potlékot kapjon a minisztériumtól.

Számtársa véve most már az építkezési költségeket és a fenntartást, mint egy 9000 koronát tesz ki a két bábához építkezési és fenntartási befektetési összege.

Ebből levonva a 2 baba által fizetendő 160 koronát s az állam által engedélyezzen elő 200 koronát, az építkezési költség 5 és fél százalékos amortizációját 475 koronára véve, a városra mindössze évi 115 korona terhel járul.

Ennyit pedig mindenesetre megér a külterületi fiatal anyák és fiatal honpolgárok jóléte és egészsége.

Beszámoló a jog és államtudományi továbbképző tanfolyamról.

Részlet Dr. Csergő Károly th. vármegyei főjegyzőnek a f. évi január 27-iki vármegyei tiszti értekezleten tartott előadásából.

Második közlemény.

II. A kispesti munkástelep.

A kispesten épülő állami munkástelep létesítésének indító okait a székesfővárosban mutatkozó nagy lakáshiány és az ennek következtében beállott lakásdrágaság képezi. Budapest lakossága ugyanis az utolsó évtizedben a természetes szaporodást messze meghaladó mértékben, valósággal amerikai arányokban megnövekedett, a mi természetesen szükség azt vonja maga után, hogy a lakáshányon terén aránytalan drágaság állott elő. A beállott lakáskeresletnek a magán építkezések és a lakásbérlet nem tudott megfelelni, és beállott a lakáshiány annak minden következményével. Ezen baj sürgős orvoslása végett határozta el a kormány 1908-ban, hogy tömegesen létesítjék és olcsó munkáslakásokat, a mi nemcsak a lakáshiányon enyhít, hanem az ennek következtében emelkedő kinalat folytán a lakásbérlet általános és jelentékeny lecsökkentését vonja maga után.

E munkásházak létesítésénél az volt az irányadó szempont, hogy a munkáslakások a bérkasznya rendszernél erkölcsi leg is karos túlszűfoltsgától mentesítés-tessenek egy egészségügyi, mint erkölcsi-ileg és gazdaságilag a munkások érdekeinek jobban megfelelő, pavilon rendszer szerint épüljenek és alkalmas adjanak a munkásoknak arra is, hogy a leherőséghez képest kisebb kerti műveléssel és hasznos alátok tartásával is foglalkozhassanak.

Ezen alapelvvel szerint rendelkezett az 1906. évi XX X. t. c. hogy a székesfővárosban vagy ennek környékén állami költségén 8-10,000 munkásalél befogadására alkalmas munkásházak épüljenek. E törvény

alján a főváros közvetlen közelében Kispesten mintegy 470,000 négyzetgöölnyi, a székes főváros X. kerületéhez tartozó, az ugynevezett ó-hegyen pedig mintegy 214,000 négyzetgöölnyi területet vasarolt a kincstár részére a kormány közeli 5 millió ösökköltéssel, vagyis négyzetgöölként körülbelül 7. egykettő koronáért, míg a munkáslakások építési költségeit a törvény 12,000,000 korona hitelt bocsátott a pénzügyminiszter rendelkezésére.

A kiírt tervpályázat eredménye alapján a háztípusok akként lettek megállapítva hogy a beadott különböző tervek közül az egymástól különböző stílusú és alakú háztípusok számat 48-ban állapították meg, úgy hogy a házak úgy alaprajzi elrendezésükben, mint a külső építészeti kiképzésükben a legnagyobb változatosságot tüntetik fel. A házak nagyságát illetőleg 2 szobás és három szobás lakások vannak a házak részben földszintesek, részben emeletesek. A földszintes lakókhoz három féle és pedig 4 két szobás, kettő 2 szobás és 2 három szobás lakással. Az emeletes szintén háromféle és pedig 6 két szobás, 8 kétszobás és 12 kétszobás lakással. Ezen tervszet szerint a kispesti munkástelepen 920 lakóház épült, a melyek közül 660 földszintes, 270 pedig emeletes. Ezen 920 házból 4100 lakás nyerne elhelyezést és pedig 3700 két szobás és 440 három szobás lakás, ezenkívül 56 két szobás lakáshoz boithelyiség is van tervezve.

A telkek nagysága 70-90 négyzetgööl között váltakozik, ebből mintegy 20 négyzetgööl mag a lakás foglal el, a fennmaradó 50-70 négyzetgööl pedig a lakónak udvar és kert-terület gyantán szolgál. A földszintes házaknál az utca felől általában 4 méteres előkert szabadon van hagyva, míg az emeletes típusok az utcavonalra vannak helyezve. A 2 szobás lakásoknál az egyik szoba 16 négyzetgööl, a másik 12 négyzetgööl; a 3 szobás lakásoknál 2 szoba 16-16 négyzetgööl, a harmadik pedig 12 négyzetgööl alapterületű; a konyha 8 négyzetgöölre a kamra pedig 4. 1 kettő és 5 négyzetgööl. Minden lakás el van látva vagy zait előterrel, vagy nyitott tornáccal. Mindegyik konyha vízvezetékkel van ellátva. A konyha, kamra, kizött és előter bukolata portland betonból készült, a szobák pedig padlóval vannak, fenyo fá hajpadozattal, mely a talajról kátránypapírréteggel van elszigetelve. A szobák öntött vas-kályhakkal, a konyhák pedig homoktéglaóó rakott takaréktűzhelyekkel vannak felszerelve.

A lakások elhelyezésénél alapelvül szolgál, hogy a lakók egymástól teljesen el legyenek különítve, úgy hogy a bejáratok külön-külön s a házak különböző oldalain létesültek.

Ly kivétel mellett a 2 szobás lakás építési költsége átlag 3800 korona, a 3 szobás pedig 5000 korona s a lakások évi bére ehhez képest olyképen van megállapítva, hogy az körülbelül megfelel a befektetett tőke 4 százaléknak, vagyis a lakbér, vizhasználati díj betudásával, 2 szobás lakással 220 koronát, 3 szobás lakással pedig 330 koronát tesz ki.

A kispesti munkástelep építése 1909. évben indult meg s az 1910. év május 1-ig 240 ház épült fel, míg az 1911. és 1912. évekre 422 ház építése van programba véve. Az utrendezés, csatornázási, vízvezetési és világítási hálózati berendezés szintén csak a jövőben fognak teljesen elkészülni s az egész munkástelepnél teljes kiépítése 5 éven belül várható. Még csak azt említem meg, hogy a telep lakosságának közművelődési, közegészségügyi és kulturális érdekei szempontjából szükséges intézmények is terbe vannak véve. Így a telep iskolák óvodák, kórház, foglalkoztató műhely, munkásház, népkönyvtár, furdó, posta és táviróhivatal az egyébb szükséges közintézmények fognak létesülni. Ezenkívül a telep nagy körúton villanyos közlekedés is létesül, mely a telepet hurokszerűn övezi.

Mindezen berendezéseket kiegészíti a telepen működésben levő homoktéglyagyár, mely a telep területének homokbuckas talajából állítja elő a homoktéglyát, melyből a

telepen lévő összes épületek épülnek. Ezen tégra ara ezenként, a helyszínre való szállítással együtt 28 korona, vagyis rendkívül kedvező.

Az Ó-hegyi munkástelep kiépítéséhez csak a kispesti telep teljes kiegészítése után fognak hozzá.

III. Népszálló.

Míg a kispesti munkástelep a rendes és állandó lakással bírók számára épült, addig a népszálló az ugynevezett ágyrajrók, tehát rendes és állandó lakással nem bírók elhelyezésén kíván segíteni. Ugyanis Budapestén a leggyögyöb nyomor és a leg több lakásmértéria az ugynevezett ágyrajrók, tömegénél található, akik gyakran 12—14-n vannak besorolva szűk, egészségellenes és tisztalatlan szobákba, gyakran pinchehelyiségekbe s így elhelyezkedés az a nyomortulajdóság s úgy közegészségileg, mint erkölcsiileg rendkívül káros állapot, amely az ilyen túlszűfolt lakásokban található. Ezt a bajt kívánja csökkenteni a népszálló, mely 1,090,000 korona költséggel a modern építéssel, hygénia és szociális igények legmesszebbmenő követelményeit kielégítve épült fel a főváros VI. kerületében az Aréna-úton.

Ezen népháza belpéncz ösözőr a lépcsőház után a rendkívül díszes ebéd-terembe jutunk, a mely öy nagy; hogy annak 36 asztalnal egyszerűen 288 egyén elférhetik. Az ebédöt falfestmények díszítik, tárgyat az a különféle vidékek népszokásiból véve, így ott látunk egy képet a csongrádi szürettről, egy másikat a makió vasártól. Az ebéd mellett van a konyha, a melyben egyszerűen 1000 ember számára lehet ebédet vagy vacsorát főzni, és pedig a levest egy 275 literes, a tésztát pedig egy 100 literes kazánban, a melyek gaztüzeltésre vannak berendezve. Ezen ebédöböl nyílnak balra a különféle közös helyiségek és pedig a tartálszó, külső egy dohányzó, a biliárd és játékszoba, a hol azonban pénzre való játék tilva van, továbbá a könyvtár- és olvasószoba és folyosó terem. Mindezen helyiségek mondhatni fényűzősek vannak berendezve, így pl. ezen helyiségekben az összes falakat a padlóötöl színezett 2 m. magasságban a legfinomabb fany bukolat fedt.

A suterénban vannak elhelyezve a fürdők, mosó konyhák és gépházak. A népszállóban jeleveztek felvételénél köteles mindenki a furdót igénybe venni. A földszinten még betegszoba és orvosi helyiség is van.

A szálló tulajdonképpeni része a halószobák és féltek a szálló három emeletén vannak elhelyezve. A hálókelyek kétfélek, vagy féltek, amelyek 2,50 m. hosszúak és 1,80 m. szécsék, vagy hálósobák, a melyek valamivel nagyobbak, ezek azonban abban különböznek egymástól, hogy míg a hálósobák teljesen el vannak egymástól különítve, addig a féltek felső platform melletti része nyitott s e helyen a félteket úgy a folyosó felől, mint a szomszéd félte felől 65 cm. magas dróhálo valasztja el. Az egyrészt elősegíti a féltek szellőztését, másrészt a féltek ezen keresztül kapják a folyosóról a világot is. ly hálókelyek 396 van a szállóban, halószoba pedig 42. A féltek díja egy éjre 60 fillér, egy hétre 3 K. 60 ft, a külön hálósobák díja egy éjre 80 fillér, egy hétre 4 K. 20 fillér. Egy ebéd ára a népszállóban 60 fillér. A hálókelyekben esti 7 óráól reggeli 8 óráig, a halószobában pedig esti 7 óráól masnap délután 2 óráig lehet tartózkodni. A népszállóban lakást nyherhet mind n 14 évnél idősebb férfi, akinek az évi jövedelme a 2000 koronát meg nem haladja, ha egyébként befogadása ellen különös ok, iszükség-ség, undorító betegség stb. nem forog leon.

A hálókelynek a belső berendezése szürkere mázolt vasagy, öszzeszküthető asztalkával, 1 szék és 1 fogas; ezenkívül a hálókelyek mellett külön mosdóhelyiségek vannak hideg és meleg csappal, törökötözd-vel és szappannal.

Ezen népszálló typusa a londoni népszálló ugynevezett Ronton House mintájára

készült, ilyenből Londonban 6, Bécsben pedig 2 van.

Az épület legfontosabb része a foglalkoztató műhely, mely a fővárosi munkanélküliség baját igyekszik enyhíteni. Ez a műhely különösen azokon a munkábrógyéncien akar segíteni, a kik részint a hatóság, részint a társadalom támogatására vannak szorulva és a közsegélyt kifejezetten kérik; ezt a közsegélyt a Népház megadja nekik, de munka alakjában és lehetővé teszi, hogy mindennapi kenyerüket tisztességes munkával megkereshessék. Ilyen segélyezettéket 3 csoportba lehet osztani és pedig az egyik csoportot képezik a kifejezetten munkások, a kiket mási rendes szakmájukban nem alkalmaznak. A második csoportba pedig azok tartoznak, a kik önhihajukból vannak munká nélkül. Végül a 3. csoportbeliek betegsüknél, vagy valamely fogyatékosággal fogva nem képesek magukat fenntartani. Ilyenek pl. a vakok, a kik közül ottlétünk alkalmával is sokan dolgoztak és különféle kefé- és söprükötési munkákkal foglalkoztak. Természetesen mindenkinek oly munkát adnak, hogy azt minden szakértelen vagy idősebbnél nélkül végezheti; ilyen munkák a kefé- és seprükötés, papirzacsók készítés, faaprítás, kőzúzás.

A foglalkoztató műhelyben bárki kaphat munkát, ha fővételre jelentkezik. A jelentkezőket az intézeti orvos megvizsgálja és csak az egészségeseket veszi fel: a fővétel kötelese megfürödni és ruhait a fertőtlenítőben fertőtleníteni. A végzett munkáért kap az illető ellátást és hálóléphet. A hálfértekben a legnagyobb tisztaság uralkodik, összesen 150 ágy van; nők és férfiak külön teremekben vannak elkülönítve, ha azonban a fővételre az összes ágyakat nem veszik igénybe, azokat napi 20 fillérért más is használhatja. A foglalkoztató műhelybe fevételre itt arra is használják, hogy a népháznak adományozott hasznelt tárgyakat kiltisztogattak, kijavítottak, ezeket azután a népház vezetősége értékesíti és az ebből befolyó jövedelmet a népház fenntartási költségeire fordítja. Ezeket az ócska holmikát a népházban fenntartó V. kerületi közjótékonykapsi egyesület gyűjti össze felhívások után.

A népházban 3 étterem van és pedig a földszinti étteremben étkeznek a foglalkoztató műhelyben dolgozó munkások és azok a munkaképtelen szegények, a kik a kerületi előjárásból, vagy a népház egyes vezetőitől étel utalványt kapnak. Itt tehát az étkezés teljesen ingyenes. Az I. emeleti étkező teremben bárki ocsó áron étlap szerint étkezhetik: ingyen azonban senki semmit sem kap, az ételarák azonban rendkívül minijárás, 1 csésze teves 6 fillér, 1 adag főzelék 8 fillér, 1 nagy adag főzelék huszal 16 fillér, tézta 16 fillér, 1 csésze tea 6 fillér, 1 csésze kávé cukorral 10 fillér, 1 pohár tej 6 fillér. Széles itak egyáltalán nem szolgálnak ki. A 3. étterem a gyermekek étkező, a mely a népház egy nagytönsöságu jótékonykapsi intézményével, a gyermekekotthonnal áll összefüggésben.

A gyermekekotthonban oly 14 éven alóli gyermekek találak elhelyezést, a kiknek szülei napközben munkában vannak és gyermekeikre kevlőleg nem vigyázhatnak. Ezen otthon reggel 6 óratól este 7 óráig van nyitva és 3 részből áll: első rész a bölcsőde, a hol a 3 éven aluli gyermekeket ápolják, a másodikban okleveles óvónők a 3-6 éves gyermekeket gondozzák, a harmadikban a 6 éven felülieket foglalkoztatják különféle hasznos munkákkal. Egy-egy gyermek után a napi ételzárért a szülő 28 fillér fizet; munkaképtelen vagy munkanélküli szülőknek azonban ezen díjat félig vagy egészen el is engedik. A gyermekotthon megfelelő fürdővel, mosdókkal vannak felszerelve s mindenütt ragyogó tisztaság uralkodik. Ott létnékkor 60-70 virgoncz gyermek szivaja fogadott bennünket s meglátszott rajtuk, hogy gondosan és szeretettel ügyelnek föl resjuk és oktatják őket.

Van ezeken kívül a népházban nyilvános térsálg, a hova bárki beemelhet s ott újságokat is olvashat, van népkönyvtár és egy 11 w. hosszú olvasóterem. Néha a

nyilvános étkező előadási teremmé alakult s ott ismeretterjesztő és szorakoztató előadásokat tartanak, sőt ezen teremben egy kis színpad is van, a hol hangversenyekkel, kissébb szindarabokkal és egyéb előadásokkal mulattatják a közönséget.

Van végül egy nyilvános tanácsadó hivatal, a hol mindenki jogi és egyéb ügyeket ingyenes tanácsot kaphat. Ezen népirodában az 1910. évben 8000 esetben adtak ingyenes jogi tanácsot.

A népház kezelését a székes főváros tanácsa az V. kerületi általános közjótékonykapsi egyesületre bízta s az egyesület a város évenként 10 ezer koronával segélyezi. Az évi kiadás körülbelül 80,000 korona, mely összeg jövedelétlen része a népházban lévő üzemi jövedelméből, továbbá egyesületi tagsági díjak és egyéb társadalmi adományokból kerül ki.

Ujdonságok.

Szentcs, 1912. január 31

— József főherceg gyógyul. A nagybeteget József főherceg állapotában a javulás állandó, zavartalan és azzal a reménytel biztató, hogy az operációnak most már semmiféle komplikáció nem lesznek és a főherceg a legközelebb időn belül telgyógyul. A kiadott orvosi jelentések szerint a gyógyulás egyre tart. Mától fogva már csak egy jelentést adnak ki naponta és ez a körülmény is arra enged következtetni, hogy a főherceg minden veszedelmén túl van.

— A miniszter-nők egészsége s. Gróf Khuen Hédervár Károly teljesen felépült súlyos szembajából s tegnap előtt megjelent az Országházban. A mikor Khuen gróf a terembe lépett, egyszerre felállt az egész munkapárt mint egy élő erdő és percekig tartó élénkes reskettezte meg a levegőt Khuen gróf látáshatóság meg volt halva, de azután az öröm kifejezése uti árcára is alighogy elfoglalta helyét, sorban hozzájutak a párt tagjai, hogy egyenként is üdvözöljék Gróf Khuen harmonyed 12 órahor nevével. Teleki Margit grófnővel és fival érkezett a házba s benn a miniszterelnöki bejárónál a Haz elnökei fogadtak. A miniszterelnök szemüveget visel, de egyébként udébb színben van mint valaha, járásban és viselkedésben alig van maradványa a gyenge szemmel bíróbizonytalanságnak. A miniszterelnöknek telgyógyulásához, ellenzék részről is sokan gratuláltak.

— Egy szegedi tudós halála. Kiss Lajos szegedi főreálisiskolai tanár, a jeles historikus vasárnap hajnalban hosszú betegség után 68 éves korában meghalt. Az elhunyt professzor 34 évig szolgált hivatását s ennek a hosszú időnek legnagyobb részét Szegeden töltötte.

— Sorshúzás Az 1912-ik évben kiállítandó újonckor sorshúzás a f. hó 28-án történt meg. Az első korosztályban 298 legény kerül a mérték alá. Tudvaló továbbá hogy a melyik újonc nincs jelen, a sorshúzat helyett valamely hozzátartozója is kihúzhatja, ha pedig az sem jelentkezik, valamelyik bizalmi férfi húzza ki. N. N. újoncot midőn felhívták a sorshúzásra, nem jelentkezett. Hozzártartozója sem adott életjel magáról, kihúzás tehát a sorshúzatot a hatóság közeg és pedig a 12-es számot. Elég kis szám, ezzel nem lehet a póttartalékba jutni. A sorshúzásvezető kihirdette az eredményt. Ebben a pillanatban a tömegben keresztül egy idős asszony furakodik végig s jelentkezik a sorshúzás vezetőjénél a következő szavakkal: Kérem ennek a gyermeknek én vagyok az anyja, nem hallottam a felhívást, majd csak magam húzom ki a gyermekeim számát. A bizottság

öszenézett. Az öreg asszónynak igaza volt. Vissza tették a kihúzott 12-ös számot. Az öreg asszony reszkető kezekkel nyult a számokat rejtő kupuklykából s kihúzta a legutolsó számot a 298-ast, s gy fia a póttartalékba kerül.

— Barkóczy megbukott. A szabadelvű közvélemény elégtellett vette tudomásul, hogy Barkóczy Sándor miniszteri tanácsost a középiskolai ügyosztály vezetésétől a közoktatási ügyi miniszter felmentette és más munkakört jelölt ki számára a közalapítványi ügyosztályban. Barkóczy kezedben renkivil lealyította a váratlan int ézkedés, anynyival is inkább, mert alárendelték Madách Emánuel államtitkari teendőkké megbízott miniszteri tanácsosnak. El is határozta, hogy előbb szabadságra majd pedig nyugdíjba megy. De már megmondolta a dolgot: nem nyugdíjaztatja magát. Késétséglen, hogy Barkóczynak túzott klerikalizmusa tetté tartáhatatlanná helyzetét, de van olyan verző is, amely szerint bukásnak közvetlen oka a Ferencz József-intézett botránya volt, mert ez ügyben feltűnő erélytelenséget tanúsított. Utóda Bonc Ódon miniszteri tanácsos lesz.

— A csongrádi kereskedő ifjak február hó 11-én jótékonycélú hangversenyt és fúccéstélyt rendeznek a csongrádi kaszinó összes termeiben. A gondal összéállított másor egyik zaloga ennek, hogy a bizonyára nagy látogatottságnak örvendő estély a siker jegyében fog lefolyni.

— A diák zászlóbontó ünnepély előmunkálatai serényen folynak. A rendezőseg mindent a legnagyobb körültekintéssel iparkodik elintézni, hogy a február 14-iki ünnepségek az idei farsang elsőrangú eseményei legyenek. A zászlóbontó ünnepély délelőtt 11 órakor lesz a színházteremben. Erre külön belépőjegy nincsen, a meghívó szolgálat belépője gyűl, de részben azért, hogy az elhelyezés könnyebb legyen, részben pedig méltányosságból azok iránt, kik az este 8 órakor tartandó koncertre megváltják jegyeiket, a rendezőség úgy határozott, hogy mindézek az esti jegyek előzetes megváltásakor külön belépő jegyet kapnak ugyanarra a helyre a délelőtti ünnepélyre is azzal a kérelemmel, hogy ha esetleg nem tartának rá igényt, úgy bocsássák azt idejekorán a rendezőség tulajdonába, hogy át lehessen adni másoknak. Jegyek mátol kezdve kaphatók Halasz Szabó Lajos üztelében. Nagy páholy 12 korona; kis páholy 8 korona; a földszint valamennyi sora egyformán 2 korona, diákjegy 40 fillér. A páholyokra azonban annyi előjegyzés történt már, hogy többet már nem lehet elfogadni. A rendezőség végtelen sajnálja, hogy a rendelkezésére álló 19 páholyal nem lehet kielégíteni minden irányban a közönségnek ilyen irányú óhaját, de a lehetőséghez képest mindent elkövetett arra nézve, hogy úgy a notabilitások szokás által szentesített jogai és a szereplő leánykák hozzátartozóinak óhaját, mint a mulatság intézeti jellegét kidomborítani óhajó ifnyékek kielégített találjanak.

— Eltűnt takarékbetét. Kádár Daniel iparossegéddel együtt lakott Szőke Gábor iparossegéddel, a kivel testi-lelki jóbarátok voltak. Később összeszóalkoztak valamin s megváltak egymástól. Mindkettőjüknek volt a postatakarékpénztáruai egy kis betétjék s kifizetési jelzavakat mindketten ismerék. A napokban Kádár Daniel meg-

döbbenéssel vette észre, hogy 100 koronát tevő postatakarékpénztári betétjéből valaki 95 koronát kivett s abban csak 5 korona berét maradt. A bűnös manipulációval volt lakartást gyanúsította, a ki azonban visszautasította a vádat. A rejtélyes ügyben a rendőrség folytatja a vizsgálatot.

— Teasét. A katolikus kör szombaton este 8 órakor tartja ez idei teasét a következő műsor mellett. 1. Mozgóképek. 2. A nővér. szavaja Kovács Karolyne úrnő. 3. Dialóg. E. Öadja C. C. Iona úrnő és Schvingsaki Húgó főgymn. tanár. 4. Monológ E. Öadja Dr. Soltész Gyula főgymn. tanár 5. Mozgóképek. Az előadást tánc követi. Az aláírás ívek a tegnapi nap folyamán lettek kibocsátva.

— Tanács. A szentesi határban tanácsnak ajánkozik. Tudakozódní lehet Héked 61 szám alatt.

— Meghívás. A Csongrádmegyei Történelmi Régészeti Társulat f. évi febr. 2-in (pénteken) délelőtt 11 órakor az alispáni elfogadóban évi rendes közgyűlést tart, melyre az összes tagok tisztelettel meghívotnak. Szentes, 1912. évi január 28-in. Az elnök-ség.

— Adós fizess! Itt a fertály és a ki február hó 15-éig adó tartozását nem szolgáltatja be a város adópénztárába, annak 15-ike után, a farsang tiszteletére — ugyan-csak elhagduik a nótaját.

— Próbabál. A farsangi mulatógokból bőven kivési részt Kiss Károly tánc-tanító is aki ez évben másodsor rendez tanítványai és a nagyközönség igaz örö-mére próbabálat. Február 18-in lesz a másod-ik jelmezes próbabál, mely este egyket-ted 8 órakor veszi kezdetét, s bizonyára a kora hajnali órákban fog véget érni.

— Téli országos vásárunk. Bizony a kirakodó vásár a legrosszabbul sikerült. A vásárra rosz idő teljesen elrontotta a vá-sári forgalmat; még azok is, a kik a délelött folyamán kirakodtak, a rosz idő miatt visz-szavitték áruikat. Sok kárt tett a rosz idő s az elmaradhatatlan sár az iparosoknak és kereskedőknek s ellenmondhatlanul igazolta azt, hogy a vásártér kikövezésére szükség van. A vásár harmadik napján hétfőn, a köz-bejött fagyos idő miatt némi forgalom fejlő-dött ugyan ki, azonban ebből is csak néhány itt rekedt vidéki iparosnak volt haszna.

— Meteor az időjárásról. Január 31-én egészen enyhévé vált az időjárás, a 27. és 28-iki változási napok lettek újra hideg-gel, 2icinte szeles majd csapadékos jelleg-gel. Pebruár 6-ika változó, némi enyhülettel járó időt hoz, majd a 11-ike újra hideg-gel jel-leg felé tereli az időjárást, inkább száraz, mint csapadékos legfeljebb szeles változa-tokkal. A 14—16 enyhe jellegű változási napok, a szeles jellegét továbbra is fenntar-ják, úgy hogy hideg-gel jelleg csak a 23-iki változási nap hatáskörében érvényesül, majd 25-ike körül erősebben csapadékos időt var-hatunk s mely a hónap végét is kitölthet Február havának változási napjai: 1., 6., 9., 11., 15. 16., 18., 23., 24., 25-ikere esnek. Melyek közül legerősebb hatásuk a boly-gók részéről: 1 csapadékos hideg, 6 eny-hült, 11 hideg szágaz, 16 enyhébb, 23 hideg 25 erősen szeles jelleggel.

Feladó szerkesztő: Székely József
Kiadó: tájdonos Szentes és Vidéke nyomda

Árverés.

A Kossuth-utca 13. szám alatti ház (volt zsidóiskola) f. évi február hó 8-án d. e. 9 órakor, bírói árverésen el fog adni.

Kiadó úri lakások.

Kossút-útca 15 szám alatt 5 ujonnan építő bolt helyisé-g april. 24-re jutányosan kiadok.

Úri lakások

1 szobás 2 szobás és 3 szo-bások mellékhelyiségekkel, vízvezeték és villany, fürdő. Ertekezhetni lehet Kossúth-útca 19. szám alatt **Tary Ernő** főhadnaggyal.

Bútorok.

Háló, ebédők, íriszobák, szalónok, teljes szálloda, kávéház, vendéglő és kástélyberendezések, vas- és rézbútorok, szőnyegek, függönyök, csillárok és zongorák szállítatnak bár hova

kézpénzért vagy rendkívül előnyös fizetési feltételekkel.

Díszes, nagy bútoralbum 1 kor. Teljes berendezésnél utazó mintákkal díjmentesen küldetük bárhova.

Modern lakberendezési vállalat.

Budapest, IV. Gerlóczy utca 7. sz.
(Központi városához mellétt.) 1—40

VILÁG

Politikai napilap.

Kérjen

mutatványszámot!

Kérjen

mutatványszámot!

Minden gondolkodó ember

olvassa a

„VILÁG”-OT!

ELOFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre	— —	28 korona.
Fél évre	— —	14 „
Negyed évre	— —	7 „
Egy hóra	— —	4.20 „

Hivatalnokoknak, tanítóknak kedvezmény.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

B u d a p e s t, V., Gyár-útca.

Ha „FORHIN”-nal permetez,

I-SZOR
kevesebb
a gond,
II-SZOR
kevesebb
a munka,
III-SZOR
kevesebb
a munkabér!

mert a **FORHIN** a sokszorta megjavított **BORDÓI KEVERÉK** kész állapotban!

Nagyon erősen, tapad a nedves levélre is!

Bármily harmadán permetezhet vele! Semmi áldó-déke nincs! Számtalan ellen-erő nyilatkozta! Kérjen ingyen és bérmentve leírást a **FORHIN**-gyártól, Bpest, V. Váci-út 93.